

Bydgoszcz, grudnia 2023 r.

WOJEWODA KUJAWSKO – POMORSKI

WPS.IX.431.3.7.2023.BG/JL/MT

**Pani
Grażyna Godlewska
Dyrektor
Diecezjalnego Ośrodka
Adopcyjno-Opiekuńczego w Toruniu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art.197b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm) § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r. poz. 1477), w Diecezjalnym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym (zwanym dalej DOA-O, Ośrodkiem lub Ośrodkiem Adopcyjnym), ul. Frelichowskiego 2, 87-100 Toruń przeprowadzona została w dniach 6, 15, 16 i 23 listopada 2023 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

1. **xxxxxxxxxx** – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
2. **xxxxxxxxxx** – inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
3. **xxxxxxxxxx** – inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy

na podstawie Upoważnienia Nr 983/2023 z dnia 31 października 2023 r.

w zakresie:

- realizacja ustawowych zadań Ośrodka Adopcyjnego określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- zgodność kwalifikacji kadry zatrudnionej w Ośrodku z wymaganiami ww. ustawy.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do 5 listopada 2023 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena.

I. Uregulowania prawne dotyczące organizacji i funkcjonowania Diecezjalnego Ośrodka Adopcyjnego.

Zgodnie z art. 154 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ośrodek adopcyjny prowadzi samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy.

Diecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Toruniu został powołany Dekretem Biskupa Toruńskiego z dnia 21 stycznia 2000 r. nr 108/00/Ord. w ramach Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin. Ośrodek jest placówką podlegającą Biskupowi Toruńskiemu, a realizuje zadania zlecone przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Aktualnie, na mocy podpisanej 17 lutego 2020 r. i obowiązującej do 31 grudnia 2024 r. umowy, jest to zadanie pt.: „Adopcja jako Dar Miłości”, co jest zgodne z treścią Statutu DOA-O oraz Dekretu Biskupa Toruńskiego.

Celem działalności Ośrodka jest zapobieganie sieroctwu społecznemu poprzez stwarzanie każdemu zgłoszonemu dziecku możliwości rozwoju w najbardziej korzystnym środowisku rodzinnym, a także wspieranie rodzin, kierując się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw zgodnie z nauczaniem Kościoła Katolickiego i powszechnie obowiązującymi przepisami z zakresu pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Szczegółową organizację i zasady funkcjonowania Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny Diecezjalnego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Toruniu, stanowiący załącznik do Zarządzenia Dyrektora Diecezjalnego Ośrodka z dnia 1 lutego 2023 r. W Regulaminie uwzględniono m.in. zadania Ośrodka oraz ich podział w zależności od stanowisk pracy.

Zgodnie z art. 157 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przy planowaniu godzin pracy kontrolowanej placówki uwzględniono konieczność co najmniej raz w tygodniu świadczenia usług przez Ośrodek również w godzinach popołudniowych. Aktualnie Ośrodek pracuje w:

- poniedziałek i wtorek od 14.00 do 18.00,
- środę od 9.00 do 11.00 oraz od 16.00 do 18.00,
- czwartek od 9.00 do 12.00.

Swoją działalnością obejmuje teren całego kraju, a szczególnie Województwo Kujawsko-Pomorskie i obszar Diecezji Toruńskiej.

Dyrektorem DOA-O w Toruniu jest Pani Grażyna Godlewska, zatrudniona przez Diecezjalnego Dyrektora Ośrodka.

Działalność Ośrodka porządkują przyjęte i obowiązujące procedury oraz regulaminy, w tym:

1. Regulamin Komisji Kwalifikacyjnej Diecezjalnego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Toruniu,
2. Procedura doboru rodziny do dziecka,
3. Procedura adopcyjna obowiązująca w Diecezjalnym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym w Toruniu.

Praktykowane uregulowania są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

II. Kwalifikacje pracowników DOA-O.

Na dzień 05.11.2023 r. w Ośrodku zatrudnieni byli:

- Dyrektor jednostki - Pani Grażyna Godlewska, pracująca od 01.08. 2008 r. na część etatu (w pierwszym okresie na $\frac{1}{2}$ następnie na $\frac{3}{4}$), a od 01.03.2023 r. na cały etat na podstawie umowy o pracę,
- Pedagodzy – Panie: D.K. od 2009 r., M.Ch. od 2019 r., M.R. od 01.02.2022 r., B.K. od 01.11.2023 r. (umowy zlecenie),

- Psycholodzy – Pani E.C. od 04.07.2022 r., M.N. od 01.11.2023 r. oraz ksiądz A.J. od 04.11.2019 r. (umowy zlecenie). Poza tym do 31.10.2023 r. na ¾ etatu jako psycholog w ramach umowy o pracę zatrudniona była jeszcze Pani M.O.

Dokładną informację pisemną na temat zatrudnienia i kopie przykładowych umów-zlecenia, które podpisywane są co miesiąc, przekazała Dyrektor Ośrodka.

Kontrolujący sprawdzili, że wszystkie osoby pracujące w jednostce spełniają wymagania zawarte w art. 159 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. mają potrzebne wykształcenie, doświadczenia zawodowe, złożyli konieczne Oświadczenia.

Pedagodzy i psycholodzy notują w zeszytach wykonywane zadania oraz czas ich realizacji, a następnie na koniec miesiąca każdy indywidualnie przedstawia Dyrektorowi rejestr, stanowiący podstawę do rozliczenia.

Zbiorczy wykaz godzin pracy psychologów i pedagogów w wybranych miesiącach dla kontrolujących przygotowała Dyrektor.

Także co pół roku Dyrektor Ośrodka przygotowuje dla Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego *Zestawienie poradnictwa*, w którym informuje o ilości podejmowanych działań przez poszczególnych pracowników w obszarze poradnictwa dla rodzin i osób niepozostających w związku małżeńskim a przysposabiających dzieci, dla rodzin naturalnych, w obszarze wsparcia w postępowaniu postadopcyjnym, ilości wykonanych diagnoz, wywiadów adopcyjnych, badań pod kątem więzi, sprawozdań do sądu itp. Przykładowe *Zestawienia ...* w załączeniu.

Podstawowe powinności pedagoga i psychologa wymieniono w wykazie głównych zadań, realizowanych w Ośrodku.

III. Prowadzenie postępowań w zakresie adopcji dzieci.

1. Dokumentacja prowadzona w Ośrodku - art. 161 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Zgodnie z art.161 ust.1 pkt 1 ośrodek adopcyjny prowadzi dokumentację dotyczącą:

- kandydatów do przysposobienia dziecka,
- szkoleń kandydatów do przysposobienia,
- dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia, w tym dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie,
- pomocy pedagogicznej, psychologicznej i z zakresu prawa rodzinnego udzielonej osobom, które przysposobiły dziecko i rodzinom naturalnym

oraz zgodnie z art.161 ust. 1 pkt 2

- rejestr osób, które ukończyły szkolenie, o którym mowa w art. 172 ust. 1 ustawy.

Diecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Toruniu prowadzi:

- Rejestr dzieci zgłoszonych do przysposobienia,
- Rejestr dzieci przysposobionych,
- Rejestr dzieci zgłoszonych do Wojewódzkiego Banku Danych (WBD),
- Rejestr rodzeństw, które zostały rozdzielone,
- Rejestr dzieci, które nie uzyskały kwalifikacji do przysposobienia,
- Rejestr dzieci, które uzyskały kwalifikacje do przysposobienia,
- Rejestr dzieci, w stosunku do których złożono do Sądu wnioski o przysposobienie,

- Rejestr kandydatów do przysposobienia dziecka,
- Rejestr wydawanych przez Ośrodek świadectw ukończenia szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka.

2. Przygotowanie kandydatów na rodziców adopcyjnych:

a) składanie dokumentów przez kandydatów do przysposobienia dziecka:

W Diecezjalnym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym w Toruniu obowiązuje Procedura adopcyjna, która zawiera wymagania stawiane wobec kandydatów do przysposobienia, wykaz dokumentów, które muszą złożyć, tj.: życiorys, odpis zupełny aktu małżeństwa, zdjęcia, zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia każdego z nich, wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, zaświadczenie o zatrudnieniu, odpisy aktów stanu cywilnego potwierdzające stosunek pokrewieństwa lub powinowactwo ze zgłoszonym do przysposobienia dzieckiem (o ile taki stosunek istnieje), oświadczenia kandydatów dotyczące informacji na temat pozbawienia, zawieszenia lub ograniczenia im władzy rodzicielskiej, dobrowolnie przedkładane referencje. Wszystkie niezbędne dla Ośrodka dane wymieniono w art. 161 ust. 2 znowelizowanej we lutym 2023 r. ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Po zgłoszeniu się kandydatów i udzieleniu im podstawowych informacji, wpisywani są oni do Rejestru osób zgłaszających się do Ośrodka i uzupełniony jest kwestionariusz pierwszej rozmowy oraz wyrażona zostaje zgoda na przetwarzanie przez Ośrodek danych osobowych. Najczęściej osobą przeprowadzającą pierwszą rozmowę jest pedagog z Ośrodka.

b) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej dla kandydatów do przysposobienia dziecka oraz przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych – art. 156 ust. 1 pkt 6 i 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Na drugie spotkanie kandydaci zgłaszają się z dokumentami, uzupełniają wniosek i podpisują *Kontrakt*. Następnie psycholog na podstawie rozmowy oraz przeprowadzonych badań sporządza Opinię psychologiczną, zawierającą m.in. opis motywacji do adopcji, oczekiwania kandydatów i przygotowanie do opieki nad dzieckiem.

Wypełniają oni także testy psychologiczno-pedagogiczne, których wyniki następnie omawiane są podczas spotkania z psychologiem. Badania motywacji, oczekiwań, czy właściwości potencjalnych środowisk zainteresowanych adopcją przeprowadzono m.in. na podstawie takich narzędzi badawczych jak: Test Matryc Ravena w wersji Standard, Inwentarz Osobowości NEO-Pi-R, Kwestionariusz Komunikacji Małżeńskiej, Test Kompetencji Rodzicielskich.

W 2022 r. psychologowie zdiagnozowali 49 osób, a w 2023 r. - 54 osoby.

c) przeprowadzanie analizy sytuacji osobistej, zdrowotnej, rodzinnej dochodowej i majątkowej kandydatów do przysposobienia dziecka, zwanej dalej „wywiadem adopcyjnym” – art. 156 ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

We wszystkich skontrolowanych aktach kandydatów do przysposobienia dziecka znajdowały się „Kwestionariusze wywiadów adopcyjnych”. Wywiady przeprowadzane były najczęściej przez pedagoga Ośrodka w miejscu zamieszkania kandydatów, po złożeniu przez nich kompletu dokumentów i rozpoczęciu procedury adopcyjnej. Druk wywiadu był zgodny ze wzorem określonym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2015 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz wzoru karty

dziecka, w tym metryki prowadzenia sprawy (Dz.U. z 2015 r. poz. 1303). Stwierdzono również, że w związku z nowelizacją przepisów od 9 września 2023 r. Kwestionariusz został uzupełniony o informacje wskazane w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 31 sierpnia 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1828).

W okresie objętym kontrolą pracownicy Ośrodka przeprowadzili 35 wywiadów adopcyjnych w 2022 r. oraz 27 w 2023 r.

d) przeprowadzanie wstępnej oceny kandydatów do przysposobienia dziecka - art. 172 ust. 9 - 11 oraz organizowanie szkoleń z art. 156 ust. 1 pkt 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Kolejnym krokiem jest sporządzenie wstępnej oceny kandydata, dopuszczającej do udziału w szkoleniu. Ośrodek adopcyjny przeprowadza wstępną ocenę w terminie nie dłuższym niż 4 miesiące od dnia złożenia przez niego wniosku oraz umożliwia mu rozpoczęcie szkolenia, o czym mowa w art. 172 ust. 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zapis obowiązujący od dnia 1 lutego.2023 r.). W DOA-O opracowano wzór wstępnej Oceny pozytywnej oraz Oceny negatywnej.

W przypadku, gdy wstępna ocena kandydata jest negatywna, w dokumencie potwierdzającym przeprowadzenie oceny, Ośrodek szczegółowo uzasadnia przyczyny negatywnej wstępnej oceny i wskazuje obszary wymagające poprawy z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie do wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art.3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

W okresie objętym kontrolą wszyscy kandydaci otrzymali oceny pozytywne.

Na podstawie wypełnionych przez Dyrektora Ośrodka dokumentów, sprawozdań w CAS oraz analizy dokumentacji prowadzonej w jednostce, w tym Rejestru kandydatów do przysposobienia stwierdzono, iż w 2022 r. do Ośrodka zgłosiło się 60 kandydatów, tj.: 29 małżeństw i 2 osoby samotne, a w 2023 r. - 35 osób, w tym 16 małżeństw i 3 osoby samotne.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż w teczkach rodzin znajdował się komplet dokumentów składanych przez kandydatów.

Szkolenia prowadzone są w oparciu o program „Adopcja jako dar miłości”. Program ten został zatwierdzony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej Decyzją Nr 12/2022/RA z dnia 17 czerwca 2022 r. na okres 5 lat, co jest zgodne z art. 172 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program obowiązywał w Ośrodku również w poprzednich 5 latach. Obejmuje on część informacyjną, zajęcia indywidualne i grupowe, część dydaktyczną i warsztatową.

Szkolenia prowadzi kadra merytoryczna Ośrodka (tzn.: Dyrektor, psycholog, pedagog) oraz (wybrane bloki tematyczne) osoby wyznaczone przez Dyrektora DOA-O, tj. np.: radca prawny, lekarz pediatra.

W dokumentacji Ośrodka znajdowały się listy obecności kandydatów biorących udział w szkoleniu dla kandydatów do przysposobienia dziecka oraz świadectwa ich ukończenia.

Szkolenie w DOA-O odbywają się dwa razy w roku. W 2022 r. wzięły w nich udział 34 osoby, a w 2023 r. - 36 osób.

Szkolenie 2022 r.	Szkolenie -2023 r.
2 grupy - 34 osoby tj. 32 osoby (16 małżeństw) oraz 2 osoby samotne	2 grupy- 36 osób (17 małżeństw oraz 2 osoby samotne)

e) wydawanie świadectw ukończenia szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka oraz sporządzanie opinii kwalifikacyjnej – art. 156 ust. 1 pkt 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Po zakończeniu kursu kandydaci otrzymują Świadectwo ukończenia szkolenia. Ukończenie nie jest jednoznaczne z uzyskaniem kwalifikacji do utworzenia rodziny adopcyjnej. Świadectwo zawiera informacje dotyczące zakresu programowego szkolenia.

W 2022 r. wydano 18 świadectw o ukończeniu szkolenia, a w 2023 r. do dnia kontroli – 10 świadectw.

W Ośrodku obowiązuje Zarządzenie z dnia 1 lutego 2023 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu Kwalifikacyjnego Diecezjalnego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Toruniu*. Na podstawie ww. Zarządzenia stracił moc dotychczasowy *Regulamin* z dnia 6 lipca 2020 r. Dokument określa m.in. zadania Komisji Kwalifikacyjnej, w tym np.: wydawanie opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia dziecka, kwalifikację dzieci do adopcji oraz dokonanie doboru rodziny adopcyjnej właściwej ze względu na indywidualne potrzeby dziecka. Przewodniczącym Komisji jest Dyrektor Ośrodka, a członkami są pracownicy merytoryczni oraz zaproszeni specjaliści, potrzebni do obiektywnej i kompetentnej oceny indywidualnego przypadku, a także inne osoby, o ile przepis szczególny tak stanowi. Ustalenia Komisji zapadają na podstawie jawnego głosowania, zwykłą większością głosów „za” w stosunku do głosów „przeciw”, przy obecności co najmniej 3 członków Komisji. W przypadku równej liczby głosów decyduje podwójny głos przewodniczącego Komisji. Po zakończeniu szkolenia Komisja Kwalifikacyjna wydaje „Opinię kwalifikacyjną”, która może być pozytywna lub negatywna. Pozytywna „Opinia kwalifikacyjna” jest ważna przez okres 36 miesięcy licząc od dnia jej sporządzenia, chyba, że w tym okresie Ośrodek wyda negatywną ocenę. „Opinia kwalifikacyjna” zawiera w szczególności informacje zawarte w art. 172 a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wydawana jest pisemnie w postaci papierowej lub elektronicznej, a w przypadku wydania negatywnej, zawiera ona szczegółowe uzasadnienie przyczyn jej wydania i ewentualne wskazanie obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie wniesienia skargi. W okresie objętym kontrolą nie wydano żadnej opinii negatywnej, natomiast w okresie przed wprowadzeniem zmian do ustawy tj. przed 1 lutego 2023 r., w przypadku jednego z kandydatów zaproponowano odroczenie szkolenia z uwagi na słabą znajomość języka polskiego, a w drugim przypadku kandydaci sami zrezygnowali.

Rok	Liczba kandydatów, którzy zgłosili się do Ośrodka	Liczba kandydatów, którzy zakwalifikowani zostali na szkolenie	Liczba kandydatów, którzy ukończyli szkolenie	Liczba kandydatów, którym wydano pozytywną opinię kwalifikacyjną	Liczba kandydatów, którym odmówiono kwalifikacji
2022	29 małżeństw oraz 2 osoby samotne	16 małżeństw i 2 osoby samotne tj. 34 osoby	34	46	1 (odroczenie z uwagi na słabą znajomość j. polskiego)
2023	16 małżeństw i 3 osoby samotne	8 małżeństw i 2 osoby samotne i w	18 do dnia kontroli	32	1 (rezygnacja)

		trakcie małżeństw tj.36 osób	9			
--	--	------------------------------------	---	--	--	--

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano 14 losowo wybranych teczek kandydatów, którzy uzyskali pozytywną opinię kwalifikacyjną. W prowadzonej dokumentacji nie stwierdzono nieprawidłowości, ale kontrolujący zwrócili uwagę, że data na Świadectwie ukończenia szkolenia dla kandydatów na rodziców adopcyjnych jest późniejsza niż na wydanej im Opinii kwalifikacyjnej. Z informacji Dyrektora Ośrodka wynika, że spotkania, na których wręczane były Opinie, stanowiły ostatnie zajęcia szkoleniowe, dlatego data zakończenia kursu jest późniejsza. Na powyższą praktykę, stosownie do oświadczenia Dyrektora, otrzymano zgodę z Ministerstwa, jednak w ocenie kontrolujących, ponieważ do uzyskania opinii kwalifikacyjnej potrzebne jest m.in. świadectwo ukończenia szkolenia (art. 172 ust. 1 ustawy), należy rozważyć zmiany w datowaniu dokumentów tak, aby na Świadectwie data była wcześniejsza lub jednakowa z datą wydania Opinii kwalifikacyjnej.

W Opiniach kwalifikacyjnych wydanych po nowelizacji ustawy znajdowała się informacja o terminie ich ważności, zawarta w art. 172a ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny.

f) wspieranie psychologiczno-pedagogiczne kandydatów do przysposobienia dziecka oraz osób, które przysposobiły dziecko – art. 156 ust 1 pkt 9 oraz art. 160 ust. 2 i 3:

Kandydatów zakwalifikowanych i oczekujących na przysposobienie dziecka kontrolowany Ośrodek wspierał w formie indywidualnych porad telefonicznych i osobistych na terenie Ośrodka, jak i w miejscu zamieszkania rodziny. Pomocą pedagogiczną i psychologiczną objęto także rodziców, którzy przysposobili dziecko, jak również rodziców naturalnych. Informacje dotyczące udzielonej pomocy na wniosek osób korzystających zawarte są w kartach porad oraz w notatkach służbowych sporządzonych przez pracowników.

W przypadku udzielanej pomocy z zakresu prawa rodzinnego Dyrektor Ośrodka konsultuje problem z radcą prawnym i udziela informacji zwrotnej rodzinie. Radca prawny, który współpracuje w zakresie pomocy prawnej na rzecz Diecezjalnego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Toruniu, zawiera z Ośrodkiem co roku porozumienie o charakterze wolontarystycznym. Poza powyższym w Ośrodku cyklicznie prowadzone są szkolenia dla rodzin np.: *Wychowanie dziecka w rodzinie adopcyjnej. Rola opiekuna terapeutycznego czy Neurosekwencyjny model terapii dzieci po stracie matki biologicznej.*

W załączeniu Oświadczenie Dyrektora oraz przykładowy wniosek z Kartą porady.

3. Kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia - art. 156 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

a) zgłoszenie dziecka do przysposobienia oraz sporządzanie „karty dziecka” – art. 164 ust. 1 i ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

W 2022 r. do Diecezjalnego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Toruniu zostało zgłoszonych 14, a w 2023 r. - 13 dzieci wolnych prawnie. Ośrodek przyjmował zgłoszenia z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie, Lipnie, Golubiu Dobrzyńskim oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu i współpracował z placówkami opiekuńczo - wychowawczymi działającymi na terenie tych powiatów. Zgodnie z art. 164 ust. 2 ustawy, ośrodek adopcyjny w przypadku powzięcia informacji o dziecku uzasadniającej

zakwalifikowanie go do adopcji, występuje do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka oraz dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego o przekazanie w terminie 7 dni opinii oraz dokumentacji, o której mowa w art. 139 a, chyba, że posiada tą opinię oraz dokumentację, lub nie istniał obowiązek sporządzenia tych opinii. Przygotowuje również informację o sytuacji prawnej, rodzinnej i zdrowotnej dziecka, zwaną dalej „kartą dziecka”, której integralną część stanowi metryka prowadzenia sprawy. W Diecezjalnym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym w Toruniu prowadzona „karta” zawierała wszystkie informacje, zgodnie z art. 164 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z wejściem w życie od 1 lutego 2023 r. nowelizacji tej ustawy, dokument uzupełniono o wyznanie i pochodzenie etniczne dziecka. Metryka prowadzenia sprawy zawierała daty wykonania czynności, o których mowa w art. 164 ustawy o wspieraniu rodziny. Zarówno „kartę dziecka”, jak i metrykę sprawy opracowywano zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2015 r. w sprawie wzoru kwestionariusza adopcyjnego oraz wzoru karty dziecka, w tym metryki prowadzenia sprawy (Dz.U. poz. 1303).

W 2023 r., rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 31 sierpnia określono nowe wzory ww. dokumentów. Stosownie do § 2 pkt 2 ww. rozporządzenia „karty dziecka”, w tym metryki prowadzenia spraw, sporządzone według dotychczasowego wzoru, zostały uzupełnione o informacje zawarte w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

b) kwalifikacja dziecka do przysposobienia – art. 164 ust. 5 oraz art. 166 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Zgodnie z art. 164 ust. 5 ustawy, DOA-O w Toruniu w ciągu 30 dni od dnia sporządzenia „karty dziecka” na podstawie opinii, o których mowa w art. 139 a ust. 1 pkt 1 ustawy, dokonywał kwalifikacji dziecka oraz sporządzał dokument potwierdzający zakwalifikowanie go do przysposobienia krajowego i rozpoczynał poszukiwanie kandydatów do przysposobienia tego dziecka. W Diecezjalnym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym kwalifikacji dokonywał zespół na posiedzeniu Komisji Kwalifikacyjnej w oparciu o: diagnozę psychologiczną dziecka, określenie specyfiki potrzeb dziecka w kontekście prawidłowego doboru rodziny, ocenę stopnia możliwości nawiązania przez dziecko więzi z bliskimi mu osobami przeprowadzaną przez psychologa, analizę całościowej sytuacji dziecka w celu zbadania, czy przysposobienie leży w jego najlepszym interesie, przygotowywaną na podstawie opinii, o których mowa w art. 139 a ust. 1 pkt 1 ustawy. Potwierdza to prawidłową realizację zapisów art. 166 ust. 1 ustawy. Z posiedzenia Komisji Kwalifikacyjnej sporządzano Protokół, na którym dodatkowo odnotowywano informację dotyczącą doboru rodziny przysposabiającej dla dziecka. Zapisywano tu nazwisko rodziny lub rodzin, którym psycholog proponował dziecko do adopcji.

c) dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka- art. 156 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Zgodnie z regulaminem Komisji Kwalifikacyjnej, dokonując doboru rodziny, kieruje się ona dobrem dziecka i uwzględnia wiele aspektów, m.in.:

- kolejność zgłaszania się kandydatów do ośrodka, ich oczekiwania: ilość dzieci, płeć, wiek oraz stan ich zdrowia,
- odpowiednią różnicę wieku między rodzicami, a dzieckiem,

- predyspozycje psychologiczne kandydatów i ich stan zdrowia,
- warunki materialne i lokalowe, zwłaszcza przy adopcji większej liczby dzieci oraz dzieci chorych,
- miejsce zamieszkania przyszłych rodziców z uwagi na szczególne potrzeby dziecka, m.in. możliwość rehabilitacji,
- odległość zamieszkania rodziców adopcyjnych i rodziców biologicznych szczególnie przy adopcji starszych dzieci,
- wykształcenie kandydatów, przede wszystkim w przypadku dzieci z różnymi deficytami rozwojowymi lub szczególnie uzdolnionych.

Ponadto Ośrodek, dokonując doboru rodziny, w pierwszej kolejności brał pod uwagę małżonków, jako najlepsze środowisko z punktu widzenia potrzeb dziecka, a następnie osoby samotne. W przypadku, gdy gotowość do przysposobienia zgłoszą: osoby spokrewnione lub spowinowacane z dzieckiem, rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, w którym dziecko jest umieszczone, osoby, które już przysposobiły brata albo siostrę małoletniego, Komisja nie wszczyna postępowania w zakresie poszukiwania kandydatów do przysposobienia, a wszczęte zawiesza o ile ww. osoby uzyskały pozytywną Opinię Kwalifikacyjną.

W 2022 r. zakwalifikowanych do przysposobienia zostało 9 dzieci, a w 2023 r. – 12.

W przypadku, gdy po przeprowadzeniu kwalifikacji dziecka do przysposobienia krajowego ośrodek adopcyjny nie zakwalifikuje dziecka, informuje o tym odpowiednio organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Realizację zapisów art. 164 ust. 5a ustawy w Ośrodku w Toruniu oceniono pozytywnie.

W okresie objętym kontrolą DOA-O w Toruniu nie zakwalifikował do przysposobienia łącznie 14 dzieci, głównie z powodu braku zgody opiekunów prawnych oraz samego dziecka.

Po komisji kwalifikacyjnej, podczas której dokonano doboru konkretnej rodziny dla dziecka, zapraszano kandydatów do przysposobienia dziecka na rozmowę z psychologiem, gdzie omawiano dziecko oraz zapoznawano ze wszystkimi informacjami zawartymi w „karcie dziecka”. Gdy rodzina wyraziła zgodę na pierwszy kontakt z dzieckiem, organizowano spotkanie w miejscu zamieszkania dziecka. Po odbyciu kilku spotkań i nawiązaniu prawidłowych relacji, na zebraniu Komisji Kwalifikacyjnej podejmowano decyzję o wydaniu pozytywnej opinii w sprawie umieszczenia konkretnego dziecka w rodzinie przysposabiającej oraz akceptowano sporządzenie wniosków do sądu o czasową pieczę oraz o przysposobienie.

W 2022 r. i w 2023 r. w Diecezjalnym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym przeprowadzono ogółem 44 adopcje, przy czym 15 adopcji takich, w których Ośrodek był jednocześnie odpowiedzialny za zakwalifikowanie dziecka do przysposobienia krajowego.

Ośrodek pomaga kandydatom do przysposobienia dziecka w przygotowaniu i przesłaniu do sądu wszystkich niezbędnych dokumentów oraz wniosku o przysposobienie dziecka, a także o sprawowanie pieczy nad dzieckiem do czasu zakończenia procedury adopcyjnej. Po wydaniu przez sąd postanowienia o tymczasowym umieszczeniu małoletnich w rodzinie, Diecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Toruniu sprawuje nadzór nad tą rodziną do czasu zakończenia postępowania o ustanowienie rodziny adopcyjnej. Rodzina wizytowana jest przez psychologa Ośrodka, a do sądu wysyłane są sprawozdania z przebiegu osobistej styczności wnioskodawców z małoletnim.

d) kandydaci do przysposobienia, którzy posiadają pozytywną opinie kwalifikacyjną i którzy nie zaakceptowali propozycji adopcji konkretnego dziecka wraz z powodami odmowy przyjęcia:

Rok	Liczba kandydatów ogółem	Liczba kandydatów, którzy nie zaakceptowali propozycji adopcji dziecka, jednak nie rezygnują z przysposobienia dziecka	Przyczyny odmowy	Liczba kandydatów, którzy nie zaakceptowali propozycji dziecka i zrezygnowali z przysposobienia dziecka	Powód rezygnacji z przysposobienia dziecka
2022	17	1 małżeństwo (3 propozycje)	<ul style="list-style-type: none"> -niewielka odległość zamieszkania od rodziny biologicznej - rezygnacja po kontaktach – zachowania autystyczne u dziecka -rezygnacja z uwagi na podejrzenie autyzmu u chłopca 	<p>2 małżeństwa (po 1 propozycji)</p> <p>1 małżeństwo (2 propozycje)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rezygnacja ze względu na stan zdrowia adoptowanej wcześniej córki - rezygnacja ze względu na zawodowych - rezygnacja ze względu na stan zdrowia dziecka- podejrzenie FAS - podczas pieczy okazało się, że kandydatka jest w ciąży
		4 małżeństwa (po 2 propozycje)	<ul style="list-style-type: none"> - kandydatka zginęła w wypadku autokaru -wg. kandydatów zbyt mało informacji o dziecku - stan zdrowia dziecka- podejrzenie FAS - obawy o stan zdrowia dziecka - kandydaci chcą adoptować tylko 1 dziecko - z uwagi na kontakty dzieci z matka biologiczną, - kandydaci obawiają się że nie poradzą sobie w wychowaniu rodzeństwa ze względu na wiek proponowanych dzieci 		
		9 małżeństw (po 1 propozycji)	<ul style="list-style-type: none"> - rezygnacja z uwagi na stan zdrowia dziecka- FAS - dziewczynka bardzo związana z rodzina pochodzenia, - z uwagi na wiek dzieci - kandydaci wola zaadaptować rodzeństwo, - Kandydaci chcą zaadoptować tylko chłopców, 		

			- kandydaci chcą zaadoptować jedno dziecko, - brak gotowości do adopcji u kandydata		
2023	3	1 małżeństwo	- zbyt duże obciążenie zdrowotne - zbyt duże obciążenie u bliźniaczek, mama piła alkohol w ciąży	2 małżeństwa	- wstrzymanie procedury z uwagi na sytuację zawodową kandydatki - obciążenia zdrowotne wcześnieństwo, rezygnacja

e) umieszczanie rodzeństwa w jednej rodzinie - art. 166 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Stosownie do art. 166a ustawy rodzeństwo powinno być umieszczone w jednej rodzinie przysposabiającej, chyba, że ośrodek odpowiedzialny za kwalifikację, na podstawie opinii, o której mowa w art. 139a ust. 1 pkt 4, uzna, że wspólne umieszczenie w rodzinie przysposabiającej nie leży w najlepszym interesie dziecka, lub na podstawie opinii, o której mowa w art. 139a ust. 1 pkt 5, uzna, że względu na najlepiej pojęty interes dziecka, że z powodu nieznalesienia kandydata do przysposobienia rodzeństwa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz nieznalesienia kandydata do przysposobienia rodzeństwa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jest możliwe umieszczenie rodzeństwa w różnych rodzinach przysposabiających. W okresie objętym kontrolą DOA-P zakwalifikował łącznie 4 rodzeństwa do przysposobienia oraz, że względu na zaburzenia neurorozwojowe i brak prawidłowych relacji, podjął jedną decyzję o rozdzieleniu 3-osobowego rodzeństwa.

IV. Przekazywanie danych do Wojewódzkiego Banku Danych – art. 164 ust.1 pkt 6 oraz art. 164 ust. 21 ustawy.

Zgodnie z art. 155a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Minister właściwy do spraw rodziny zapewnia system teleinformatyczny służący do prowadzenia procedur dotyczących spraw z zakresu przysposobienia dziecka i m.in. umożliwi dostęp do tego systemu marszałkom województw oraz ośrodkom adopcyjnym. W okresie objętym kontrolą od dnia 1 marca 2023 r. Diecezjalny Ośrodek korzysta z wprowadzonego systemu teleinformatycznego pod nazwą „Adopcja”.

W przypadku niepozyskania kandydatów do przysposobienia dziecka, za pośrednictwem tego systemu, do czego zobowiązuje art. 164 ust. 21 ustawy o wspieraniu rodziny, i pocztą elektroniczną Ośrodek przysyłał informację do Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Toruniu, prowadzącego Wojewódzki Bank Danych, o którym mowa w art. 164 ust. 6 ww. ustawy. Przy zgłaszaniu (zgodnie z przywołanym przepisem) dołączał „dokumentację kwalifikacyjną”.

W okresie objętym kontrolą w Wojewódzkim Banku Danych znajdowały się zgłoszenia siedmiorga dzieci, dokonane przez kontrolowaną jednostkę (rodzeństwo 4 osobowe w 2021 r., rodzeństwo 2 osobowe w 2022 i 1 dziecko w 2023 r.), przy czym dwoje z nich w międzyczasie zostało przysposobionych. Obecnie na rodziców adopcyjnych w Banku oczekuje pięcioro dzieci. Ośrodek regularnie zbiera od środowisk, w których przebywają, informacje o ich

bieżącej sytuacji i dane przekazuje do Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Toruniu, w celu ich aktualizacji na stronach Wojewódzkiego Banku Danych.

Z kolei wykorzystując własne zasoby rodzin z pozytywną opinią kwalifikacyjną, Diecezjalny Ośrodek skutecznie przeprowadził w roku 2022 procedury przysposobienia dla 26 dzieci, a w 2023 do dnia kontroli dla 8 dzieci, które widniały w Wojewódzkim Banku Danych. O zamiarze wdrożenia procedury wobec konkretnego dziecka informował odpowiednim oznaczeniem w systemie teleinformatycznym „Adopcja”, następnie organizował cały cykl przysposobienia - od pierwszego spotkania rodziców z dzieckiem, przez wyrażanie opinii na temat przebiegu procesu i złożenie Wniosków o pieczę czasową, aż do pełnego przysposobienia.

Kontrolujący wysoko ocenili działalność Ośrodka w tym zakresie.

V. Analiza sytuacji dziecka - art. 164 ust. 10a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z przepisem art. 164 ust. 10a ustawy o wspieraniu rodziny, ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego jest zobowiązany do analizy sytuacji tego dziecka nie rzadziej niż co 3 miesiące – w przypadku dzieci do 3 roku życia i co 6 miesięcy - w przypadku dzieci starszych. Diecezjalny Ośrodek Adopcyjny w Toruniu w ramach realizacji tego zadania uczestniczył w spotkaniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, które odbywały się w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w PCPR-ach współpracujących z Ośrodkiem. Kontrolujący sprawdzili, że w dokumentacji znajdowały się sporządzone przez pracowników Ośrodka Protokoły z tych spotkań (m.in. z PCPR w Brodnicy, Golubiu-Dobrzyniu, Chełmnie czy w Lipnie, MOPR w Toruniu), jak również pisemne opinie i informacje o zgłoszonych dzieciach wolnych prawnie, przygotowywane przez środowiska ich aktualnego pobytu. Ośrodek, po sprawdzeniu i ocenie sytuacji dziecka, regularnie przekazywał także do sądów sprawozdania z okresów osobistej styczności dzieci z kandydatami na ich rodziców adopcyjnych oraz Opinie w trybie art. 586 par. 4 i 5 KPC o wnioskujących o przysposobienie.

Zespół inspektorów pozytywnie ocenił realizację obowiązku zapisanego we wskazanym przepisie ustawy, rekomendując jednocześnie, aby obowiązkowe okresowe analizy sytuacji konkretnego dziecka, dokonywane także na wspólnych zespołach poza Ośrodkiem, były odnotowywane w aktach tego dziecka i potwierdzane co najmniej przez osobę sporządzającą notatkę i Dyrektora.

VI. Promowanie idei adopcji, w tym poszukiwanie kandydatów do przysposobienia dziecka - art. 156 ust. 1 pkt 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że w ramach promowania idei adopcji podejmowano następujące działania:

- aktualizowano stronę internetową oraz profil społecznościowy na Facebooku,
- drukowano ulotki, kalendarze,teczki, banery, plakaty,
- w gablotach kościołów oraz różnych innych instytucji umieszczano tematyczne informacje,
- współpracowano z Wydziałem Teologicznym UMK w Toruniu, Collegium Humanum - Szkołą Główną Menadżerską w Warszawie,

- brano udział w programach telewizyjnych i audycjach radiowych,
- brano udział w konferencji naukowej zorganizowanej przez Fundację Doktora Liszcza oraz UMK w Toruniu,
- współpracowano z Biblioteką Diecezjalną.

W załączeniu szczegółowy opis podjętych działań.

[Dowód: akta kontroli str. 174-175]

VII. Zapewnienie pomocy psychologicznej kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno-położniczych, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu – art. 156 ust. 1 pkt 12 ustawy.

W Diecezjalnym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym w Toruniu udziela się pomocy psychologicznej kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno-położniczych, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu. Psycholog na wniosek osoby zainteresowanej udziela wsparcia, otacza opieką, rozmawia z rodziną, odwiedza w szpitalu. W 2022 r. DOA-O opiekował się 3 kobietami i udzielił 8 porad, a w 2023 r. udzielił 22 porady i opiekował się 3 kobietami.

VIII. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń – art. 156 ust. 1 pkt 11a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń – art. 156 ust. 1 pkt 11b.

W Ośrodku realizowany jest autorski program szkoleniowy dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej pn. „Rodzina zastępcza jako kompleksowa opieka”, który został zatwierdzony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej na okres 5 lat - Decyzja Nr 10/2022/RZ z dnia 17 czerwca 2022 r. Na podstawie tego programu w 2022 r. przeszkolono 1 grupę - w okresie od 9 lipca 2022 r. do 5 sierpnia 2022 r. (23 osoby). W 2023 r. w okresie od 25 marca 2023 r. do 30 kwietnia 2023 r. przeszkolono 22 osoby. Wszyscy uczestnicy otrzymali świadectwo ukończenia.

Szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny nie są łączone ze szkoleniami dla kandydatów do przysposobienia dziecka, co jest poprawną realizacją zapisu art. 173a ustawy.

Zgodnie z Oświadczeniem Dyrektora DOA-O Ośrodek nie realizuje zadania dotyczącego organizowania szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, ponieważ nie jest to zadanie zlecone przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

IX. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z innymi podmiotami właściwymi w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi – art. 155 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Diecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Toruniu współpracuje z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej z terenu województwa, tj. MOPR w Toruniu, PCPR w Chełmnie, w Lipnie, Golubiu-Dobrzyniu, Brodnicy, a także placówkami opiekuńczo-wychowawczymi z terenu tych powiatów, ośrodkiem adopcyjnym prowadzącym WBD, innymi ośrodkami katolickimi, sądami na terenie kraju, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi i związkami wyznaniowymi. Przykładami takiej współpracy są: podpisane Porozumienie o współpracy z Wydziałem Duszpasterstwa Ogólnego Kurii Diecezjalnej we Włocławku z siedzibą przy ulicy Gdańskiej 2/4, dotyczące „okna życia”, Porozumienie zawarte ze Zgromadzeniem Sióstr Świętej Elżbiety z siedzibą w Grudziądzu również dotyczące „okna życia”, czy Porozumienie z Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, dotyczące m.in. współpracy w organizacji i realizacji studenckich praktyk zawodowych, udzielania wsparcia dla inicjatyw zastosowania i popularyzowania w otoczeniu społeczno-gospodarczym osiągnięć naukowych środowiska akademickiego Wydziału.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych, we wszystkich obszarach działalności Ośrodka jednostkę oceniono pozytywnie.

Kontrolę wpisano pod numerem 10 w Księżce kontroli w dniach 6, 15, 16 i 23 listopada 2023 r. kontrola prawidłowości.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197 d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa powyżej, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od otrzymania stanowiska, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Ponadto wskazuje się, iż zgodnie z art. 198 ust. 1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 do 15 000 zł.*